

DYRENES BESKYTTELSE

11. februar 2019
D19-343180

Notat om døde grise til Miljø- og Fødevareudvalget

Indhold

Notat om døde grise til Miljø- og Fødevareudvalget	1
Sagen opsummeret	2
Modargumenter	4
Fakta om svinetransporter	6
Mange sager om dyretransporter de seneste år	6

Danmarks Radio har d. 24/1-2019 og d. 27/1-2019 bragt følgende nyheder på baggrund af materiale tilvejebragt af Dyrenes Beskyttelse:

- "Når ikke at krydse grænsen: Tusindvis af eksport-grise dør i Danmark"¹
- "Kritik af kontrol med dyrevelfærd: Grove overtrædelser registreres ikke"²
- "Dyretransporter: Fødevarestyrelsen strammer op på sanktioner"³
- "S: Fødevareministeren har misinformeret Folketinget i sag om døde grise"⁴

Dyrenes Beskyttelse ønsker med dette notat at redegøre for de problemstillinger, som vi mener, der er rejst, samt redegøre for nogle af de modargumenter, der er rejst i kølvandet på historierne.

Dyrenes Beskyttelse mener, at der på baggrund af historierne kan rejses følgende problemstillinger:

¹ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/naar-ikke-krydse-graensen-tusindvis-af-eksport-grise-doer-i-danmark>

² <https://www.dr.dk/nyheder/indland/kritik-af-kontrol-med-dyrevelfaerd-grove-overtraedelser-registreres-ikke>

³ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/dyretransporter-foedevarestyrelsen-strammer-op-paa-sanktioner>

⁴ <https://www.dr.dk/nyheder/indland/s-foedevareministeren-har-misinformeret-folketinget-i-sag-om-doede-grise>

1. Fødevarestyrelsen indrømmer, at man formentlig ikke har sanktioneret døde og ikke-transportegnede dyr i tilstrækkeligt omfang over en længere årrække. Dette er stærkt kritisabelt.
2. Et højt antal eksportgrise dør, inden de har forladt landet. Det kan vidne om, at en andel af dyrene dør eller aflives på grund af barske forhold på svinetransporter. Dette er stærkt kritisabelt.
3. En andel af dyrene dør eller aflives på grund af, at landmænd og vognmænd læsser og transporterer dyr, som ikke er transportegnede. Dette er stærkt kritisabelt.
4. Misinformation af Miljø- og Fødevareudvalget og andre interessenter ved fejlbehæftede opgørelser i Fødevarestyrelsens årlige dyrevelfærdsrapport (formentlig over flere år) mht. "overtrædelser fundet på transportkontrol i forbindelse med kontrollen over samlesteder". Dette er stærkt kritisabelt.

Sagen opsummeret

Med udgangspunkt i data fra Fødevarestyrelsens Svineflyttedatabase i perioden 2013-2018 (begge inkl.) kan Dyrenes Beskyttelse afsløre⁵, at op mod 9.000 døde grise årligt blev fragtet fra samlestadde i Danmark til destruktion hos DAKA. De seneste to år har tallet ligget på ca. 8.000 dyr om året. Samlestadde er et stoppested, hvor grise omlæsses, inden de sendes ud af landet⁶. Tallet siger ikke noget om, hvad dyrene er døde af, men det konstateres, at dyrene må være døde eller aflivet ifm. transport til samlestadde, aflæsning på samlestadde eller ophold på samlestadde.

Fødevarestyrelsen oplyser til DR:

"at 300-400 af de til DAKA leverede grise er betegnet som værende selvdøde ved ankomst. De resterende ca. 7.000⁷ grise formodes at være aflivet på samlestedet – en stor del af dem, fordi de er erklæret for ikke egnede til transport og derefter bliver aflivet, hvis samlestedet ikke har kapacitet til at opstalde dem, indtil de er transportegnede, eller hvis deres lidelse er alvorlig."

Dyrenes Beskyttelse peger i forlængelse af dette på flere mulige forklaringer på, hvorfor dyrene er selvdøde eller aflives på samlestadde:

---

⁵ Se pressemeddelelse: <https://www.dyrenesbeskyttelse.dk/artikler/eksport-af-levende-dyr-over-samlesteder>

⁶ For mere dybdegående indblik i det danske system for griseeksporter:

<https://www.dyrenesbeskyttelse.dk/artikler/eksport-af-levende-dyr-over-samlesteder>

⁷ Fødevarestyrelsen tager udgangspunkt i et årligt gennemsnit på ca. 7.500 døde grise i perioden 2013-2018.

DYRENES BESKYTTELSE

1. Landmand og transportør lever ikke op til de regler og krav til dyrevelfærd, der stilles til transporten, herunder plads, indretning, indeklima, mv. Det er selvsagt i strid med gældende regler og bør sanktioneres.
2. Landmand og transportør har læsset og transporteret dyr, som ikke var transportegnede på læssetidspunktet. Det er i strid med gældende regler og bør sanktioneres.
3. Dyrene dør eller pådrager sig skader, som gør dem uegnede til videre transport, undervejs på den korte tur til samlestedet. Dette er ikke nødvendigvis i strid med gældende regler, men giver anledning til at stille spørgsmålstejn ved de forhold, som mere end 14 mio. grise hvert år udsættes for, når de sendes ud i Europa på meget længere transporter. Mere end 9 mio. grise sendes på dyretransporter af mere end 8 timers varighed og gældende regler siger, at dyrene må transporteres op til 24 timer uden hvile.

Over for DR indrømmer Fødevarerstyrelsen, at selvom ikke alle tilfælde, hvor en gris af Fødevarerstyrelsens dyrlæger vurderes til at være uegnet til transport, nødvendigvis skal udløse en sanktion, så giver den store forskel på antal døde dyr og sanktioner dem en formodning om, at de burde have sanktioneret i flere tilfælde. Dette finder Dyrenes Beskyttelse naturligvis stærkt kritisabelt.

Ifølge Fødevarerstyrelsens årlige dyrevelfærdsrapporter har der i forbindelse med styrelsens transportkontrol over samlesteder kun været to politianmeldelser for overtrædelse af reglerne i perioden 2015-2017⁸. Men Dyrenes Beskyttelse har kendskab til flere politianmeldelser, som ikke fremgår af styrelsens rapporter, bl.a. gennem officielle udtalelser fra Det Veterinære Sundhedsråd⁹.

⁸ Fødevarerstyrelsens Videncenter for Dyrevelfærd udarbejder hvert år en årsrapport med resultater af Fødevarerstyrelsens kontroller. Denne tabel opsummerer det totale antal indskærpelser, påbud og anmeldelser til politiet i forbindelse med transport over samlesteder i årene 2011-2017, som det fremgår af disse rapporter*.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Politianmeldelse	5	10	1	5	4	1****	1***	0
Indskærpelse	18	15	6	5	2	5	6	15
Påbud eller bøde	10	NA**	1	6	12	3	NA**	NA**

* Rapporten angiver, at i de tilfælde, hvor én transportkontrol fører til forskellige sanktioner på flere kontrolobjekter, tælles kun den alvorligste overtrædelse med i opgørelsen.

** NA indikerer, at der ikke er angivet noget tal i årsrapporten.

*** Årsag: Brok. Antal berørte dyr: 8

**** Årsag: Skadet under transport. Antal berørte dyr: 2

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/Dyr/dyrevelfaerd/videncenter-for-dyrevelfaerd/Sider/Rapporter-fra-ViD.aspx>

⁹ Se for eksempel: <https://detvetsund.dk/media/215700/2017-32-0152-00088.pdf>

Fødevarestyrelsen skriver i et skriftligt svar til DR, at det "ikke kan udelukkes, at der kan være enkelte registreringsfejl."

Den årlige dyrevelfærdsrapport oversendes hvert år til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg, og benyttes af bl.a. Miljø- og Fødevarerministeriet samt Fødevarestyrelsen selv til at tilrettelægge kontrolindsatser og kampagner. Rapporten er dermed et kritisk vigtigt redskab til at sikre dyrenes velfærd. Det er derfor stærkt kritisabelt, at de årlige dyrevelfærdsrapporter fra Fødevarestyrelsen misinformerer Folketinget på dette område. Fejlene skal rettes bagudrettet, og det skal sikres, at samme fejl ikke kan gentage sig. Ydermere bør det undersøges, hvordan det kan lade sig gøre, at de værste overtrædelser af dyrevelfærden ved danske transportere, har kunnet forsvinde fra Fødevarestyrelsens afrapportering til de folkevalgte.

Modargumenter

1. Det er kun 0,05 % af dyrene, der dør under transporten.

De 8.000 grise om året dør, inden de har forladt landet. Der er ingen, der ved, hvor mange der reelt kommer til skade eller dør, inden de når frem til deres slutdestination i udlandet – det bliver ikke registreret nogen steder. Men når så mange grise dør eller aflives ifm. den korte tur til samlestedet, så er Dyrenes Beskyttelse meget bekymrede for, hvordan det ser ud for de mere end 14 mio. smågrise, som hvert år eksporteres til udlandet. 9,4 mio. danske grise endte i 2017 på en dyretransport af mere end 8 timers varighed. Nogle bliver transporteret i helt op til 24 timer.

2. En embedsdyrlæge på samlestalden vurderer, om en gris er egnet til en lang transport. Det er der nogle, der ikke er, og derfor aflives de. Det viser, at systemet virker. De samme grise kan godt være egnede til en kort transport fra besætningen til samlestedet.

Dette er ikke korrekt. Reglerne for transportegnethed slår fast, at vurderingen skal omfatte hele transporten frem til bestemmelsesstedet.

Af transportforordningens kapitel 1, art. 3¹⁰, fremgår det, at ingen dyr må transporteres, medmindre de er egnede til den påtænkte transport, og alle dyr skal transporteres under sådanne forhold, at de ikke kommer til skade eller påføres unødigt lidelse.

Transportforordningens definition af transport:

transport»: hele transportforløbet fra afgangsstedet til bestemmelsesstedet, herunder eventuel aflæsning, opstaldning og pålæsning ved mellemstationer under transporten

---

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32005R0001&from=DA>

Transportforordningens definition af bestemmelsessted:

bestemmelsessted«: det sted, hvor et dyr aflæsses fra et transportmiddel og

- i) anbringes i mindst 48 timer inden afgangstidspunktet eller
- ii) slagtes

- 3. De dør fordi, de bliver aflivet. Det er grise med småskader: en forstuvet fod, en rift efter slagsmål m.m. Ingen vil købe en gris, der halter. Man kan sige, at grisen burde komme i behandling, men det er der ikke økonomi til (dyrlæger er dyre), det er billigere at aflive den.**

Fødevarestyrelsen oplyser over for DR, "at 300-400 af de til DAKA leverede grise er betegnet som værende selvdøde ved ankomst. De resterende ca. 7.000¹¹ grise formodes at være aflivet på samlestedet – en stor del af dem, fordi de er erklæret for ikke egnede til transport og derefter bliver aflivet, hvis samlestedet ikke har kapacitet til at opstalde dem, indtil de er transportegnede, eller hvis deres lidelse er alvorlig". Der er med andre ord ikke tale om såkaldte 'handelsfejl', men om død eller aflivning pga. skader og sygdom, der relaterer sig til dyrets transportegnethed.

- 4. Fødevarestyrelsens har nu indført nultolerance på samlestederne, hvilket har medført, at sunde og raske dyr aflives.**

Veterinærdirektør, Per Henriksen, har overfor DR¹² i et skriftligt svar afvist, at der er indført skærpede regler og nultolerance, men skriver, at embedsdyrlægerne er blevet instrueret om at alle dyr, der ikke er transportegnede, skal tages fra. Der er med andre ord ikke ændret på kriterierne for vurdering af transportegnethed, men det er nærmere et spørgsmål om, at gældende regler nu rent faktisk bliver håndhævet. Endvidere tyder oplysninger fra branchen (f.eks. Vinderslevs hjemmeside¹³) på, at landmænd og transportører nu bliver sanktioneret, hvis de sender dyr, der ikke er transportegnede af sted på dyretransporter. Reglerne siger, at landmænd og vognmænd ikke må køre med dyr, der ikke er transportegnede. Det gælder også for transporten hen til samlestedet, hvor embedsdyrlægen står og syner dyrene. Hvis de alligevel gør det, så skal de naturligvis sanktioneres, og dyrene skal tages fra. Der kan her være tale om brodne kar, som gang på gang går til grænsen for, hvilken tilstand dyrene må være i, når de transporteres. De skal naturligvis stoppes. Fødevarestyrelsen indrømmer, at man formentlig ikke har sanktioneret i tilstrækkeligt omfang i lang tid, og det er formentlig resultatet af en mere konsekvent sanktionering, vi ser nu.

---

¹¹ Fødevarestyrelsen tager udgangspunkt i et årligt gennemsnit på ca. 7.500 døde grise i perioden 2013-2018.

¹² <https://www.dr.dk/radio/p4/p4-radioavis-radio/radioavisen-2019-01-28-18-00>

¹³ <https://vinderslev.dk/spanferkel-og-stoerrelse-paa-grisene/>

Embedsdyrlægerne har i årevis skulle benytte princippet 'eskalerende myndighedsudøvelse' ved sanktionering af landmænd og vognmænd, der gentagne gange overtræder de samme regler. Princippet indebærer, at hvis "en virksomhed eller besætningsejer gentagne gange begår samme eller lignende overtrædelse indenfor en 2-årig periode, skal Fødevarestyrelsen som overvejende hovedregel anvende en skarpere sanktion."¹⁴ Med andre ord er 'eskalerende myndighedsudøvelse' ikke et udtryk for, at myndighederne har strammet reglerne for transportegnethed generelt. Det er et udtryk for, at sanktionerne skærpes for den enkelte overtræder.

Skader kan også opstå undervejs på transporten fra landmand til samlestad, og nogle dyr overlever ikke turen. Det vidner om de barske forhold, som dyretransporter er, og vi er i Dyrenes Beskyttelse meget bekymret for, hvordan det ser ud for de mange millioner dyr, som sendes ud på meget længere ture så langt væk som Polen, Italien og Rumænien. Men der findes tilsyneladende ikke opgørelser af antallet af døde og tilskadekomne dyr ved ankomst til bestemmelsesstedet.

Fakta om svinetransporter

- Danske svineproducenter producerede i 2017 ca. 31,7 mio. grise ifølge Danmarks Statistik.
- Heraf blev 14,4 mio. (44,8 pct.) ifølge tal fra Landbrug & Fødevarer eksporteret levende, og af disse var 14,1 mio. smågrise til opfedning i udlandet.
- 9,4 mio. af de eksporterede grise (65,3 pct.) endte på lange dyretransporter, altså transporter af mere end 8 timers varighed, viste en aktindsigt, som Dyrenes Beskyttelse søgte hos Fødevarestyrelsen.
- Smågrise er typisk 12 uger gamle og vejer omkring 30 kg, når de eksporteres.
- Smågrisene bliver transporteret på lastvogne med ca. 500-600 (op til 800) grise på hver lastvogn, opdelt i mindre rum med typisk 30-40 grise per rum.
- Der findes ingen specifikke højdekrav ved transport af smågrise, og pladskravene er meget vagt formuleret. Det betyder, at de enkelte rum nemt kan blive overfyldt, og smågrisene kan have meget svært ved fx at få adgang til drikkevand, plads til at lægge sig ned eller regulere deres kropstemperatur.

Mange sager om dyretransporter de seneste år

- I 2015 og 2016 udførte Fødevarestyrelsen i alt 175 fysiske kontroller af transporter med levende grise ud af landet. På hver fjerde var der for mange grise.

14

https://www.foedevarestyrelsen.dk/SiteCollectionDocuments/Kontrolstyring/Kontrolvejledning/Samlet_kontrolvejledning.pdf, s. 75

DYRENES BESKYTTELSE

- I 2016 kørte Dyrenes Beskyttelse underskriftsindsamling for ”Stop Lange Dyretransporter” og over 1 mio. europæiske underskrifter blev i 2017 overdraget til Europa-Kommissionen, som nu er ved at udarbejde en implementeringsrapport, som udkommer i starten af 2019.
- I maj 2018 kunne Dyrenes Beskyttelse afsløre, at antallet af lange transportere med levende grise ud af Danmark var eksploderet fra 1,9 mio. i 2007 til 9,4 mio. i 2017. Enhedslisten og Socialdemokratiet kaldte ministeren i samråd.
- 13. juni kom det frem, efter Dyrenes Beskyttelse havde søgt aktindsigt, at der i årevis har været rod med Fødevarestyrelsens logbogskontrol af dyretransporterne. 925 sager fordelt på 70 virksomheder blev øjeblikkeligt politianmeldt, og miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen krævede en redegørelse fra Fødevarestyrelsen.
- 20. juni blev der holdt samråd med miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen. Ministeren oplyste, at han havde sat Fødevarestyrelsen til at udarbejde en analyse af kontrollen med dyretransporter, som ville være færdig inden årets udgang.
- 20. juli landede redegørelsen, der afslørede manglende sanktionering af overtrædelser af reglerne for dyretransporter. Ministeren kaldte det i en pressemeddelelse for ’et uacceptabelt rod i Fødevarestyrelsen’.
- 8. november var ministeren atter i samråd om kontrollen med dyretransporter. Efter pres fra Enhedslisten, Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti indkaldte ministeren partierne til forhandlinger.
- 18. december indgik regeringen og Dansk Folkeparti en aftale om kontrol af dyretransporter. Aftalen indebar bl.a. kontrol af 10 pct. af de udkørende lastbiler i en kortere periode. Socialdemokratiet og Enhedslisten kritiserede aftalen for at være uambitiøs.